

»Ko sva se sredi zime vrnila iz Soče je imel Tilnov prijatelj izpit, moj brat je bil v službi. Spraševala sem se, kako bom poskrbela zanj, sploh glede na to, da ima plenice, da štirikrat na dan dobiva injekcije in mora imeti temu primerno razporejene obroke. Takrat so nama pomoč poiskali v celjskem društvu delovnih invalidov,« se spominja Vesna Leskovec, ki sina sama ne more nositi po stopnicah, saj je invalidsko upokojena zaradi težav s hrbtenico.

Da bi se lahko svobodno gibal

Po končanem zdravljenju so invalidi pogosto ujeti med štirimi stenami

Trajna invalidnost s sabo prinese številne spremembe za posameznika in njegovo družino. Pri prehodu iz institucionalnega varstva v domače okolje se invalidi pogosto srečajo tudi s težavo, kako premagati prāgove in stopnice do lastnega stanovanja. Na tako oviro je po težki prometni nesreči naletel tudi Tilen Leskovec. Na šentjurski občini zanj aktivno iščejo primerno nastanitev, a ker so vsa neprofitna stanovanja zasedena, bo premagovanje stopnic v drugo nadstropje najverjetneje še nekaj časa krojilo njegov vsakdan.

Tilen Leskovec se je oktobra lani, ko je bil star 26 let, huje poškodoval v prometni nesreči. Po pripovedovanju mame Vesne Leskovec si zdravnik v celjski bolnišnici dolgo niso upali napovedati, kako bo z njegovim okrevanjem. Po treh tednih so ga začeli prebujati iz nezvesti. Njegovo zdravljenje so oteževali sladkorna bolezen, pljučnica, povišana temperatura in drugi zapleti. Mama se je z njim veliko pogovarjala, mu brala in na slušalkah predvajala glasbo. Po nekaj mesecih je spregovoril prve nerazločne besede, skupaj sta znova začela spoznavati številke in črke. Kasneje so njegovo rehabilitacijo prevzeli v inštitutu Soča, kjer je bolniško posteljo počasi zamenjal za invalidski voziček in se za nekaj sekund prvič postavil na noge.

»Štuporama« do doma

Ko se mu je zdravje začelo izboljševati, je vsak konec tedna preživel doma, od letošnjega aprila pa se v Sočo vrača le še na preglede, saj je skrb zanj prevzela mama. Ob vsakem opravi, obisku zdravnika, kadar želite na sprehod ali na dvorišče, morata skupaj premagati dve nadstropji brez pomoči dvigala. Pri tem so jima doslej pomagali sorodniki in prijatelji, ki so fanta dvignili z vozička in ga prenesli na hrbtu. »Ko sva se sredi zime vrnila iz Soče je imel Tilnov prijatelj izpit, moj brat je bil v službi. Spraševala sem se, kako bom poskrbela zanj, sploh glede na to, da ima plenice, da štirikrat na dan dobiva injekcije in mora imeti temu primerno razporejene obroke. Takrat so nama pomoč poiskali v celjskem društvu delovnih invalidov,«

Tilna Leskovca do svobodnega gibanja z vozičkom ločita dve nadstropji stopnic. Oba z mamo Vesno se želita preseliti v stanovanje, ki bo prilagojeno invalidom in od koder bosta zaradi sladkorne bolezni, ki Tilna spremlja že od otroštva, imela čim hitrejši dostop do zdravniške oskrbe.

Družina Leskovec se je znašla tudi v težki finančni situaciji. Po smrti moža leta 2002 so ženi namreč ostali krediti njegovega podjetja, zaradi katerih je morala prodati hišo in se preseliti v stanovanje. Poškodovanega sina je želela karseda pogosto obiskati v rehabilitacijskem inštitutu, vožnja v Ljubljano pa je obremenila njene prihranke, zato je prodala premoženje, ki ji je ostalo; avtomobil pa si je izposodila. Pojasnila je, da s svojo pokojnino in z dohodkom, ki ga prejema Tilan, težko odplačuje tudi dolg, ki je nastal zaradi večmesečnega neplačevanja najemnine neprofitnega stanovanja, v katerem je Tilan stanoval pred poškodbo. Na Občini Šentjur so pojasnili, da so zato z Vesno Leskovec po sinovi poškodbi odpovedali najemno razmerje, na njeno prošnjo pa z njo sklenili dogovor o obročnem odplačilu starega dolga.

se spominja Vesna Leskovec, ki sina sama ne more nositi po stopnicah, saj je invalidsko upokojena zaradi težav s hrbtenico. Zato se želite preseliti v stanovanje, ki bo prilagojeno invalidom in od koder bosta zaradi sladkorne bolezni, ki Tilna spremlja že od otroštva,

imela čim hitrejši dostop do zdravniške oskrbe.

Prednostna lista polna

Lokalne skupnosti morajo po Zakonu o izenačevanju možnosti invalidov zagotoviti prilagojena neprofitna stanovanja vsem tistim invalidom,

ki se prijavijo na javni razpis za dodelitev neprofitnih stanovanj in se uvrstijo na prednostno listo upravičencev. Na Občini Šentjur za Tilna Leskovca iščejo rešitev, ki bo čim bolj optimalna za njegovo bivanje in s tem kakovost

Da bi lahko Tilan Leskovec brez pomoči drugih odšel ven, si prizadevajo tudi v zavodu Zadnje upanje, ki ga vodi Valerija Kršlin. Odkar so opozorili na njegove težave, so naleteli na veliko pozitivnih odzivov. Med drugim se je javila fizioterapevtka iz Šentjurja, ki bo k njemu prihajala trikrat na teden, v zavodu razmišljajo tudi o organizaciji dobrodelnega koncerta. Poleg finančne pomoči zanj zbirajo tudi diabetično hrano, tiha želja Vesne Leskovec, ki je hvaležna vsem ljudem, ki so po nesreči njej in njenemu sinu ponudili roko, pa je nakup prilagojenega avtomobila, s katerim bi lažje premagovala razdalje in ga vozila na zdravniške preglede.

življenja ter zdravljenje. Ker je občina razpis za oddajo neprofitnih stanovanj v letu 2012 in 2013 objavila v začetku leta 2012 in na tej podlagi oblikovala prednostni listi, ki še veljata, so vsa neprofitna stanovanja že zasedena. V času pred nesrečo pa je Tilan Leskovec že bil najemnik občinskega neprofitnega stanovanja na Planini pri Sevnici.

Iščejo nove možnosti

Čeprav Tilan in Vesna Leskovec trenutno nista uvrščena na veljavni listi za najem neprofitnega stanovanja, na Občini Šentjur iščejo primerne rešitve. Vodja oddelka za gospodarstvo – službe za gospodarjenje s premoženjem – Konrad Pušnik je pojasnil, da je zaradi posebnih potreb Tilna Leskovca njegova namestitev možna le na lokacijah, ki so primerne za invalide, takšnih zmogljivosti pa Občina Šentjur trenutno nima oziroma je treba bivalne prostore pred tem prilagoditi. »Eno od lokacij, kjer bi to bilo mogoče in je občina pripravljena prostore urediti, smo Vesni Leskovec že ponudili, vendar gospa na to možnost ni pristala. Zato v tem trenutku iščemo drugo invalidu primerno nastanitev, kjer bodo prav tako zagotovo potrebne prilagoditve bivalnih prostorov. Neprofitna stanovanja v lasti Občine Šentjur pa so trenutno popolnoma zasedena, najemniki imajo sklenjene pogodbe za nedoločen čas oziroma se stanovanja dodeljujejo po veljavnem seznamu čakajočih.«

Različne potrebe invalidov

Kriteriji za točkovno vrednotenje prednostnih kategorij upravičencev za neprofitna stanovanja zajemajo različne tipe, stanja poškodbe oziroma stopnje invalidnosti. Ti pa po besedah Pušnika terjajo tudi različne bivalne pogoje. Med neprofitnimi stanovanji, ki bi bila primerna za občane na vozičkih, je v občini Šentjur 16 stanovanj v blokih Na Livadi, kjer so stanovanja dostopna z dvigalom. Namestitev, primerna za bivanje invalida,

bi bila mogoča tudi v Loki pri Žusmu, kjer se neprofitno stanovanje nahaja v individualni hiši. Možnost za namestitev invalida pa je tudi v neprofitnem stanovanju na Ponikvi, v katerem je že bival invalid na vozičku.

Težava je prehodna namestitev

Pri urejanju stanovanjske problematike invalidom pomagajo tudi različna društva. Društvo paraplegikov JZ Štajerske v sodelovanju s krovno organizacijo svojim članom, ki doma nimajo ustreznih bivalnih razmer, pomaga pri iskanju novega stanovanja, ob pomoči strokovnjakov pa tudi pri njegovi obnovi. Predsednik društva Janez Hudej poudarja, da je največja težava iskanje prehodne namestitve za čas, dokler stanovanja ne prilagodijo potrebam invalida. »Če je človek prej stanoval v nadstropju bloka, kjer ni dvigala, in je prenova po meri invalida nemogoča, je težko čakati na občinske razpise.«

Danes razmišljati za jutri

Ko človek pristane na invalidskem vozičku, se mu po besedah Hudeja svet obrne na glavo, kljub temu pa je izjemno pomembno, da začne poškodovani takoj razmišljati, kako bo živel. Če stanovanja ne more prilagoditi sam ali s pomočjo svojcev, mora čim prej poiskati pomoč, da po končanem zdravljenju ne ostane ujet med štirimi stenami. Zato člani Zveze paraplegikov Slovenije enkrat mesečno obiskujejo rehabilitacijske centre, kjer invalide osveščajo o pravočasnih prilagoditvah bivalnih razmer oziroma iskanju drugega stanovanja. Hudej je še dejal, da so invalidi najpogostejše prosilci za neprofitna stanovanja, saj poškodba s sabo prinese tudi padec življenjskega standarda. »Invalidi se invalidsko upokojijo, pogosto so odvisni od denarne socialne pomoči in zato nimajo možnosti za nakup ali odplačevanje profitnega stanovanja.«

TINA VENGUST
Foto: SHERPA